

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL
REPUBLICII MOLDOVA**

EDUCAȚIE PENTRU SOCIETATE

Ghidul profesorului

Clasa a V-a

**UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: RELAȚIILE ÎN CADRUL ECHIPEI –
ÎNVĂȚAREA BAZATĂ PE PROIECT**

Lecția 1: Ce înseamnă realizarea unui proiect în echipă?

Lecția 2 și 3: Ce înseamnă o echipă eficientă?

Lecția 4: Determinarea structurii și formatului ghidului echipei eficiente

Lecția 5 și 6: Documentare și identificare de propuneri privind ghidul echipei eficiente

Lecția 7 și 8: Elaborarea secțiunilor ghidurilor

Lecția 9 și 10: Prezentarea ghidului

Lecția 11: Lecție de Reflecție

Notă: pentru orice întrebare sau clarificare a tuturor aspectelor/ elementelor reflectate în proiectele de lecții, vă încurajăm să vă adresați echipei de autori.

Orice feedback din partea profesorilor va fi util pentru a îmbunătăți proiectele de lecții incluse în Ghidului profesorului, după pilotarea acestora în anul de studii 2019-2020.

Vă mulțumim anticipat.

Autori:

Natalia Cebotar, profesoară de istorie și Educație pentru societate, grad didactic I, IP
Gimnaziul Sârcova, raionul Rezina, natalia-mc@mail.ru

Violeta Terguță, coordonatoarea programului Educație pentru drepturile omului, Amnesty
International Moldova, hre@amnesty.md, v_terguta@yahoo.com

Iosif Moldovanu, consultant, Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile
Copilului (CIDDC), moldovanu.iosif@gmail.com

Clasa a V-a. Unitatea III: Relațiile în cadrul echipei – Învățarea bazată pe proiect

Caseta cu informații (pentru toată unitatea)

Pentru pregătirea organizării procesului de învățare bazată pe proiect vă invităm să consultați documentul: **Informații generale privind învățarea bazată pe proiect.**

DISTINCȚII NECESARE PRIVIND PROIECTUL ÎN CONTEXTUL ACTIVITĂȚILOR DIN ȘCOALĂ

Termenul de „proiect” este utilizat în contextul școlar în principal cu două sensuri distincte și este importantă clarificarea acestora în vederea evitării confuziilor, a practicilor și așteptărilor neadecvate.

Tabelul de mai jos evidențiază principalele diferențe, prin contrast:

Proiectele cu tematică educațională	Activitățile de învățare bazate pe proiect
Au în general caracter excepțional, presupun ceva diferit față de practica obișnuită.	Sunt activități didactice incluse în programa școlară și care se aplică în fiecare an cu toate clasele.
Sunt centrate pe atingerea unor obiective și obținerea unei schimbări, fie în mediul școlar, fie în raport cu o problemă a comunității sau a societății. Pot avea, direct sau indirect, impact asupra competențelor acestora dar focalizarea rămâne pe obiectivele preconizate.	Sunt centrate pe dimensiunea de învățare, pe dezvoltarea competențelor elevilor, adică pe realizarea a ceea ce este prevăzut în programa școlară și regăsit în planificarea didactică.
Necesită de obicei o finanțare (din fonduri private sau publice, locale, naționale sau europene) sau cel puțin alocarea unor resurse ale școlii pentru susținerea implementării proiectului.	Sunt realizate ca parte a procesului didactic obișnuit, utilizează resurse existente la nivelul școlii și nu necesită fonduri suplimentare.
Sunt coordonate de către adulți (din conducerea școlii, dintre profesori sau din cadrul unor organizații cu care școala intră în parteneriat).	Sunt realizate de către elevi, cu sprijinul pe care cadrul didactic îl poate oferi în principal în cadrul orelor și sub supervizarea acestuia.
Deseori implică un număr limitat de elevi, selectați pe baza motivației, a anumitor abilități deținute, sau a apartenenței la anumite grupuri.	Vizează în mod necesar și echilibrat toți elevii, la fel ca orice altă activitate didactică. Chiar dacă elevii vor avea sarcini și contribuții diferite, toți vor fi implicați și toți își dezvoltă competențele pe parcursul procesului.
Exemple	
Proiecte cu tematică educațională - Un proiect realizat în parteneriat cu alte școli europene, în cadrul Programului Erasmus+	Activități de învățare bazate pe proiect - Organizarea unei competiții de dezbateri

<ul style="list-style-type: none"> - Participarea școlii la un proiect cu scopul reducerii abandonului școlar - Un proiect în parteneriat cu o asociație pentru promovarea de activități extrașcolare cu tematică ecologică 	<ul style="list-style-type: none"> - Organizarea unui proces de identificare a unor probleme, studierea lor și propunerea de soluții - Realizarea unor strategii de lucru în echipă
---	---

Activitățile de învățare bazată pe proiect pot fi realizate pe teme diferite dar au în general o structură comună și o serie de caracteristici comune.

Tabelul de mai jos conține **principalele criterii** care este important să fie îndeplinite pentru a avea un **proces de învățare bazată pe proiect de calitate**:

<p>Centrarea pe dezvoltarea de competențe: valori, atitudini, abilități, cunoștințe și înțelegere critică</p> <p>Proiectul este axat pe dezvoltarea competențelor pentru cultură democratică ale elevilor, inclusiv valorizarea demnității umane și a drepturilor omului, valorizarea diversității culturale, deschiderea spre diversitate, respectul, spiritul civic, înțelegerea critică, empatia, abilitățile de gândire critică, de ascultare și observare, de cooperare și învățare autonomă.</p>	
<p>Tema proiectului: o problemă sau întrebare cheie</p> <p>Proiectul se bazează pe o problemă semnificativă de rezolvat sau o întrebare de răspuns, la nivelul adecvat de provocare pentru elevi, care este operaționalizată printr-o întrebare deschisă care să stimuleze implicarea.</p>	
<p>Autenticitate</p> <p>Proiectul se referă la situații din lumea reală, folosește procese, instrumente și standarde de calitate din lumea reală, are un impact real și / sau este conectat la preocupările, interesele și identitățile elevilor.</p>	
<p>Decizia lăsată elevilor</p> <p>Proiectul permite elevilor să facă alegeri cu privire la produsele create, la modul în care lucrează și își folosesc timpul, ghidați de profesor.</p>	
<p>Documentare din partea elevilor</p> <p>Proiectul implică un proces activ, aprofundat, eșalonat pe mai multe săptămâni, în care elevii caută și analizează informații pentru a soluționa problema sau a răspunde la întrebarea pe care este centrat proiectul.</p>	
<p>Realizarea unui produs prezentat public</p> <p>Proiectul solicită elevilor să creeze un produs ca rezultat al procesului și să prezinte sau să ofere acest produs altor persoane, inclusiv din afara clasei.</p>	
<p>Primirea de feedback și posibilitatea de revizuire</p>	

Proiectul include procese prin care elevii oferă și primesc feedback legat de munca lor, pentru a-și revizui ideile și produsele sau pentru a continua investigarea.	
Reflecție Proiectul oferă oportunități elevilor de a reflecta la ceea ce învață, la cum învață, precum și la modul în care proiectul a fost planificat și realizat	

Un proces de învățare bazată pe proiect se realizează pe parcursul a mai mulți pași.

Unii pași se vor realiza pe parcursul unei lecții, alții pe parcursul a mai multe lecții. Elevii vor lucra atât individual cât și pe grupuri. Încercați, pe cât posibil, ca grupurile să nu fie omogene în funcție de sex, etnie, competențe, mediu socio-economic etc. Ajutați elevii să formeze grupuri diverse, în care să fie și fete și băieți, și minoritari și majoritari, și elevi cu rezultate școlare mai bune și elevi cu rezultate școlare mai slabe. Cea mai simplă modalitate de a forma grupurile este să îi rugați pe elevi să numere, de exemplu, de la 1 la 6, începând dintr-o parte a clasei și continuând până când toți elevii au spus un număr. Apoi, toți elevii care au spus 1 vor fi în grupul 1, toți elevii care au spus 2 vor fi în grupul 2 ș.a.m.d. Această împărțire aleatorie asigură, de obicei, un anumit nivel de diversitate în cadrul fiecărui grup. Acest lucru se întâmplă deoarece elevii au tendința să stea lângă prietenii lor și lângă cei cu care au interese comune. Împărțirea pe grupuri prin numărare asigură că 6 persoane aflate în proximitate vor ajunge în grupuri diferite. Dacă după această împărțire aleatorie observați că în unul sau mai multe grupuri sunt doar fete sau doar băieți, discutați cu elevii despre cum puteți reorganiza grupurile pentru ca acestea să fie mixte.

Vă sugerăm să evitați împărțirea grupurilor pornind de la elevi care să fie lideri. Învățarea bazată pe proiect urmărește să implice toți elevii și să le dea șansa să contribuie la proiectul clasei. Există mai multe modalități prin care puteți realiza acest lucru. Astfel, este important ca de la început elevii să înțeleagă că nu există o ierarhie între ei. Una dintre modalitățile de încurajare a colaborării este să oferiți fiecărui elev oportunitatea de a contribui la lucrul în grup, nu doar cu idei despre conținutul discuției, ci și cu aspecte organizatorice. În acest sens, distribuiți roluri precise pentru lucrul în grup, precum:

- Moderator – se asigură că grupul realizează sarcina fără a fi distras de alte subiecte; se asigură că fiecare membru al grupului are ocazia să își spună părerea; se asigură că deciziile sunt luate în mod democratic
- Responsabil cu managementul timpului – se asigură că sarcinile sunt realizate în timpul alocat; informează regulat grupul cu privire la timpul rămas pentru realizarea sarcinii
- Responsabil cu notarea și prezentarea idelor principale – notează aspectele principale ale discuției și prezintă un rezumat al acestora pentru colegii din celelalte grupuri.

Elevii își asumă aceste roluri pe lângă rolul de a contribui la discuție și de a realiza sarcinile primite. Rolurile sunt distribuite aleatoriu și nu rămân fixe pe toată durata proiectului. La fiecare pas, altcineva preia rolul de moderator, de responsabil cu

managementul timpului și de responsabil cu notarea și prezentarea ideilor principale. Astfel, fiecare elev din grup va ajunge până la final să își asume fiecare din cele trei roluri. Dacă doriți să includeți și alte roluri pe care le considerați importante puteți să le adăugați pe listă, explicând elevilor la ce se referă ele. Așadar, nu există un lider de grup, ci doar sarcini ce sunt asumate pe rând de toți membrii fiecărui grup.

Pe parcursul activităților de grup, rolul dumneavoastră este să monitorizați alocarea echilibrată a responsabilităților, măsura în care se asigură tuturor elevilor șansa de a contribui la activități și să interveniți în cazul în care apar dificultăți și este nevoie de sprijin.

Stimulați elevii să acorde atenție nu doar obținerii rezultatelor ci și procesului de grup, modului în care ei interacționează, sau modului în care în grup sunt valorificate competențele și interesele membrilor, punând întrebări despre aceste aspecte înainte de a asculta prezentările fiecărui grup.

Arătați elevilor că aveți încredere în ei și în capacitatea lor de a realiza sarcinile propuse. Acest lucru le va crește stima de sine și interesul pentru a-și aduce contribuția la succesul proiectului. Chiar dacă elevii nu au mai primit sarcini asemănătoare în trecut, activitățile propuse sunt gândite astfel încât toți elevii să le poată realiza, indiferent de competențele pe care le au la momentul de început.

Observați permanent modul în care elevii interacționează în activitățile de grup și, dacă identificați elevi care se retrag sau care, chiar și involuntar, sunt excluși în anumite situații sau părerea lor nu este luată în considerare, interveniți, amintind elevilor regulile stabilite, adresând întrebări grupului respectiv despre cum cred ei că pot asigura o participare egală.

De asemenea, în discuțiile cu întreaga clasă, acordați atenție specială elevilor care de obicei nu participă și nu răspund la întrebări. Arătați întregii clase că toate opiniile contează și încurajați toți elevii să contribuie cu idei, arătând că nu trebuie să le fie teamă că vor propune ceva greșit, având în vedere că toate ideile vor fi analizate pe baza unor criterii clare, fără să conteze cine le-a formulat.

Produsul realizat de către elevi în cadrul acestei unități este un ”Ghid al echipei eficiente” care să prezinte aspectele de care ei consideră că este important să țină cont pentru a colabora

în realizarea diferitelor activități ca membri ai unei echipe eficiente. Ghidul va fi prezentat și discutat în cadrul unui eveniment la care sunt invitați să participe părinții elevilor. Acesta va fi conceput astfel încât, dacă este posibil, să fie afișat în clasă iar elevii să poată face referire la conținutul lui atunci când consideră necesar.

În cadrul acestei unități, elevii vor parcurge următorii pași:

Pasul 1. Ce înseamnă o echipă eficientă?

Pasul 2. Determinarea structurii și formatului ghidului echipei eficiente

Pasul 3. Documentare și identificare de propuneri privind ghidul echipei eficiente

Pasul 4.. Elaborarea secțiunilor ghidului

Pasul 5. Prezentarea ghidului la nivel de clasă și părinților

Pasul 6. Reflecție

În faza inițială, se explică elevilor întregul proces și modul în care vor lucra împreună în cadrul diferitelor etape și se clarifică semnificația temei proiectului prin conștientizarea importanței respectării unor principii și reguli atunci când lucrăm alături de alți colegi, pentru a asigura o activitate eficientă.

Un exercițiu practic și interactiv le va permite elevilor să identifice principalele aspecte asupra cărora să se focalizeze. Acestea vor genera o primă formă a structurii ghidului, structură ce poate fi ulterior modificată dacă se constată că este necesar.

Pentru a facilita procesul de lucru la realizarea proiectului, faza de documentare este structurată în două părți, o parte în care elevii identifică elemente utile pentru ghidul la care lucrează pe baza unor studii de caz, respectiv o parte în care aceștia pot completa informațiile prin documentare individuală, întrebând adulți sau analizând informații din diferite publicații sau de pe internet.

Având în vedere că, cel mai probabil, elevii nu au mai experimentat metoda de învățare bazată pe proiect, este important ca în cadrul primei lecții să fie acordat suficient timp pentru ca elevii să înțeleagă că vor participa la un proces care se va extinde pe mai multe lecții și va avea niște etape bine definite. În special dacă elevii nu au experiență de lucru pe grupuri, o atenție deosebită trebuie acordată modului în care sunt formate grupurile (ținând cont de sugestiile din documentul cu informații generale privind învățarea bazată pe proiect) și modului în care elevii experimentează acest lucru în cadrul lecției.

De asemenea, profesorul are un rol important în stimularea și susținerea elevilor în etapa de reflecție, fără a trage concluziile în locul lor, dar adresându-le întrebări deschise care să faciliteze reflecția.

Lecția 1: Ce înseamnă realizarea unui proiect în echipă?

Competențe specifice și descriptori:

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept.	<ul style="list-style-type: none">Susține că școala trebuie să fie un mediu în care elevii să acționeze ca cetățeni activi
Atitudini	
Respect	<ul style="list-style-type: none">Oferă spațiu celorlalți pentru a putea exprima liber opiniile
Responsabilitatea	<ul style="list-style-type: none">Arată că acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuniÎși realizează sarcinile cât de bine poate
Toleranța ambiguității	<ul style="list-style-type: none">Interacționează pozitiv cu alte persoane care au puncte de vedere diferite
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	<ul style="list-style-type: none">Folosește dovezi pentru a-și susține părerile
Abilități de ascultare și observare	<ul style="list-style-type: none">Ascultă în mod activ diferite păreriReține detalii cu privire la comportamentul altor persoane
Empatie	<ul style="list-style-type: none">Încearcă să-i înțeleagă mai bine pe cei din jur imaginându-și cum arată lucrurile din perspectiva lor
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	<ul style="list-style-type: none">Poate reflecta critic asupra modalităților în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul

Obiective operaționale:

La sfârșitul lecției elevul va fi capabil:

O1 – să înțeleagă ce înseamnă un proiect și care sunt etapele de realizare a acestuia;

O2 – să identifice elemente specifice lucrului în colaborare;

O3 – să conștientizeze importanța unor reguli și principii pentru ca o echipă să funcționeze eficient.

Resurse: 6 coli mari de hârtie, creioane colorate, markere

Descrierea demersului didactic

1. Profesorul explică elevilor că în această unitate vor lucra împreună pe parcursul mai multor lecții și vor realiza un proiect. Profesorul explică în detaliu în ce va consta acest lucru, descriind, pe înțelesul elevilor, informațiile principale prezentate în partea de descriere a învățării bazate pe proiect. Scopul acestei introduceri este ca elevii să înțeleagă faptul că există o serie de lecții care vor fi abordate împreună și care au o anumită logică și cronologie, că va exista un produs final, că elevii vor coopera la realizare acestui produs care va fi al întregii clase. Profesorul arată pașii specifici pentru proiectul pe care îl va realiza clasa în cadrul acestei unități și anume ghidul unei echipe eficiente.

Profesorul explică elevilor că în primele lecții elevii vor înțelege ce înseamnă o echipă eficientă, apoi se vor documenta pentru a colecta mai multe informații și vor lucra împreună pentru a redacta un ghid al echipei eficiente. Acest ghid va fi prezentat în

prezența părinților și ulterior elevii vor realiza un proces de reflecție despre competențele pe care și le-au dezvoltat. (15 min)

2. Profesorul împarte clasa în 6 grupuri, conform indicațiilor din partea introductivă și explică faptul că pe parcursul unității elevii vor lucra individual, în aceste grupuri, precum și împreună, toată clasa. Apoi dă elevilor sarcina să realizeze o pictură a întregii clase. Elevii vor lucra pe grupuri pentru a realiza o secțiune a picturii, apoi toate cele 6 secțiuni vor fi puse împreună pentru a realiza o pictură comună. Fiecare grup primește o coală mare de hârtie, creioane colorate și markere. Grupurile au 10 minute să realizeze secțiunea lor din pictură și apoi toate colile sunt aduse împreună pentru a realiza pictura clasei. (20 min)
3. Profesorul ghidează o discuție de reflecție pornind de la următoarele întrebări:
 - Ați stabilit de la început care va fi tema desenului?
 - Cum ați decis ce să includeți în desen?
 - Credeți că toată lumea a contribuit în mod egal?
 - Credeți că au fost puse în valoare competențele cele mai bune existente în cadrul echipei? Cum știți acest lucru?
 - Toată lumea este mulțumită de rezultatul obținut?
 - Ce ați face diferit dacă ați primi din nou această sarcină?
 - Ce credeți că este diferit atunci când lucrăm în echipă față de atunci când lucrăm singuri?
 - Cum considerați că trebuie să ne schimbăm comportamentul atunci când lucrăm în echipă față de atunci când lucrăm singuri?

Este important ca elevii să înceapă să conștientizeze că ceea ce vor face în continuare, elaborarea unui ghid al echipei eficiente, este ceva util, ceva ce le va putea facilita colaborarea pe tot parcursul gimnaziului, la toate disciplinele școlare și la alte activități pe care le vor desfășura în cadrul școlii sau în afara ei. (10 min)

Lecția 2 și 3: Ce înseamnă o echipă eficientă?

Competențe specifice și descriptori:

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	<ul style="list-style-type: none">Susține că drepturile specifice ale copiilor trebuie respectate și protejate de către toți membrii societății
Valorizarea diversității culturale	<ul style="list-style-type: none">Exprimă părerea că diversitatea culturală dintr-o societate trebuie să fie valorizată pozitiv și apreciată corespunzătorPromovează ideea că trebuie să fim toleranți față de credințele diferite pe care le au alte persoane în societate
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii.	<ul style="list-style-type: none">Exprimă curiozitate față de alte credințe, interpretări, orientări și apartenențe culturale
Respect	<ul style="list-style-type: none">Oferă spațiu celorlalți pentru a putea exprima liber opiniileExprimă respect față de alte persoane ca ființe umane egale
Auto-eficacitate	<ul style="list-style-type: none">Exprimă convingerea că situațiile dificile pot fi depășite
Toleranța ambiguității	<ul style="list-style-type: none">Interacționează pozitiv cu alte persoane care au puncte de vedere diferiteRecunoaște situațiile ambigue
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	<ul style="list-style-type: none">Folosește dovezi pentru a-și susține părerilePoate analiza o situație înainte de a lua o decizie
Flexibilitate și adaptabilitate	<ul style="list-style-type: none">Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind limba și comunicarea	<ul style="list-style-type: none">Poate reflecta critic asupra felului în care diferite stiluri de comunicare pot duce la blocaje în comunicare

Obiective operaționale:

La sfârșitul lecției elevul va fi capabil:

O1 – să identifice caracteristicile unei echipe eficiente;

O2 - să înțeleagă obstacolele care pot sta în calea eficienței echipelor;

O3 - să înțeleagă importanța colaborării în echipe și între echipe.

Resurse:

- Ace de siguranță și paie de băut,

Descrierea demersului didactic

Lecția 2

1. Profesorul evidențiază că pentru a decide ce să includă ghidul echipei eficiente și ce structură să aibă acesta este important să se înțeleagă ce este o echipă eficientă. Pentru aceasta se va realiza o activitate în care elevii vor lucra în cele 6 grupuri stabilite în ora anterioară. Fiecare grup primește o mulțime de ace de siguranță și de paie de băut și are sarcina de a construi o clădire utilizând doar ace de siguranță și paie. La sfârșit, clădirea va fi apreciată pentru înălțime, stabilitate și formă neobișnuită. Profesorul încurajează elevii ca înainte de a începe să construiască să petreacă puțin timp discutând despre design și despre cum vor lucra împreună.

Fiecare grup va desemna câte un observator, care să observe modul în care grupul realizează sarcina, fără a interveni. Observatorii vor nota ceea ce observă, cu atenție specială asupra unor aspecte legate de modul în care fiecare membru al grupului contribuie la atingerea scopului, la modul în care membrii grupului se susțin reciproc, cum iau deciziile, cum gestionează neînțelegerile, etc. și vor împărtăși ceea ce observă cu întreaga clasă (aceste informații pot fi comunicate observatorilor prin intermediul unei fișe de observare pe care aceștia o primesc). Doar două grupuri vor prezenta în cadrul orei respective, restul urmând să prezinte în ora următoare. (10 min)

2. Grupurile lucrează timp de 10 minute la realizarea clădirilor din ace și paie, iar observatorii își notează ce identifică interesant în comportamentul membrilor grupurilor lor. Profesorul verifică stabilitatea clădirilor și desemnează grupa sau grupurile câștigătoare, motivând decizia în baza criteriilor stabilite. (15 min)
3. Observatorii primelor două grupuri sunt invitați să descrie pe scurt ceea ce au observat, cu referire în special la următoarele aspecte:
 - Au discutat membrii grupului pe care l-au observat înainte de a începe sarcina? Au planificat clar ce au de făcut? Au fost sugerate diferite idei?
 - Au fost acele idei apreciate/ valorificate de alții?
 - S-au oferit elevii să se ajute reciproc?
 - Care decizii au fost cele mai eficiente? (15 min)

Profesorul cere apoi părerea restului membrilor celor două grupuri, pornind de la următoarele întrebări:

- Considerați că ceea ce au remarcat observatorii este corect? Doriți să adăgați ceva, să clarificați sau să corectați?
 - Cum vi s-a părut, să lucrați împreună la această sarcină?
 - Ați simțit că vă doriți ca grupul vostru să reușească?
 - S-a simțit cineva exclus? De ce?
 - A decis cineva să nu participe?
 - Care decizii au fost cele mai eficiente? (15 min)
4. Pornind de la cele discutate, se începe o listă cu caracteristici ale unei echipe eficiente, care va fi completată în lecția următoare.

Lecția 3

Descrierea demersului didactic

1. Celelalte patru grupuri (activitatea a două grupuri a fost discutată la ora anterioară) continuă cu reflectarea asupra procesului ce a avut loc pe parcursul activității, pornind de la prezentările observatorilor și comentariile membrilor grupului.
Pe baza acestora se va completa lista cu elemente care caracterizează o echipă eficientă. (30 min)
2. Se inițiază o discuție generală despre diferențierea între grup și echipă: o echipă este un anumit tip de grup, în care cei implicați se simt împreună, colaborează, se sprijină reciproc și contribuie cât de bine pot la atingerea unui scop comun. Discuția va continua în etapele următoare.

Un aspect care este probabil că va apărea în discuție este legat de eficiența grupurilor care au un lider autoritar și membri execută ordinele acestuia, respectiv grupurile cu structură ierarhică piramidală, în care fiecare execută ceea ce spune șeful și transmite ordine celor de la nivelul inferior. Profesorul îndrumă elevii prin întrebări deschise să reflecteze asupra motivelor pentru care aceste grupuri nu sunt echipe, dar și asupra faptului că într-o echipă este posibil și uneori necesar ca cineva să își asume roluri de coordonare. (15 min)

Lecția 4: Determinarea structurii și formatului ghidului echipei eficiente

Competențe specifice și descriptori:

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	<ul style="list-style-type: none">Susține că drepturile specifice ale copiilor trebuie respectate și protejate de către toți membrii societății
Valorizarea diversității culturale	<ul style="list-style-type: none">Exprimă părerea că diversitatea culturală dintr-o societate trebuie să fie valorizată pozitiv și apreciată corespunzătorPromovează ideea că trebuie să fim toleranți față de credințele diferite pe care le au alte persoane în societate
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii.	<ul style="list-style-type: none">Exprimă curiozitate față de alte credințe, interpretări, orientări și apartenențe culturale
Respect	<ul style="list-style-type: none">Oferă spațiu celorlalți pentru a putea exprima liber opiniileExprimă respect față de alte persoane ca ființe umane egale
Auto-eficacitate	<ul style="list-style-type: none">Exprimă convingerea că situațiile dificile pot fi depășite
Toleranța ambiguității	<ul style="list-style-type: none">Interacționează pozitiv cu alte persoane care au puncte de vedere diferiteRecunoaște situațiile ambigue
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	<ul style="list-style-type: none">Folosește dovezi pentru a-și susține părerilePoate analiza o situație înainte de a lua o decizie
Flexibilitate și adaptabilitate	<ul style="list-style-type: none">Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind limba și comunicarea	<ul style="list-style-type: none">Poate reflecta critic asupra felului în care diferite stiluri de comunicare pot duce la blocaje în comunicare

Obiective operaționale:

La sfârșitul lecției elevul va fi capabil:

- O1 – să demonstreze respect față de colegii care au puncte de vedere diferite de ale sale;
- O2 - să determine criteriile de apreciere a eficienței unei echipe;
- O3 - să decidă asupra structurii generale a ghidului echipei eficiente.

Descrierea demersului didactic

- Profesorul reamintește elevilor discuția despre ce înseamnă o echipă pe care au realizat-o anterior și faptul că împreună vor elabora un ghid al echipei eficiente care să le servească drept reper în activitățile viitoare.
Dacă este posibil, elevii vor identifica pe pereții clasei un spațiu în care vor amplasa ghidul realizat. Elevii pot alege ce format doresc pentru ghid (de exemplu, poate fi un

panou afișat în clasă, un set de afișe, o broșură, sau un document scris sau în format electronic).

Este important ca decizia să fie a elevilor. Dacă sunt mai multe propuneri, acestea vor fi discutate și se va lua o decizie prin vot. (15 min)

2. Profesorul invită elevii să lucreze pe grupuri și, în funcție de formatul stabilit și de aspectele identificate la orele anterioare, să propună o structură pentru ghidul clasei. (10 min)
3. Fiecare echipă prezintă ideile discutate și un elev/ o elevă notează pe tablă. Pornind de la aceste idei profesorul ajută elevii să le categorizeze și să decidă o structură provizorie pentru ghidul echipei eficiente. La finalul acestui demers va rezulta cuprinsul provizoriu al ghidului. (10 min)
4. Profesorul invită elevii ca pe grupuri să își aleagă secțiunile de care să fie responsabil fiecare grup. Este important ca sarcinile să se distribuie astfel încât toate grupurile să aibă ceva de făcut și niciun grup să nu fie suprasolicitat. Se ține cont de interesele elevilor, iar dacă mai multe grupuri vor să se documenteze despre un anumit capitol se negociază sau se trage la sorți. Grupurile pot începe documentarea acasă, astfel încât la lecția 6 să aibă informații. Cu toate acestea, profesorul va sublinia că ghidul este produsul întregii clase și că grupurile vor colabora și se vor susține reciproc în activitate (10 min).

Lecțiile 5 și 6: Documentare și identificare de propuneri privind ghidul echipei eficiente
Competențe specifice și descriptori:

Competențe specifice	Descriptori
Atitudini	
Respect	<ul style="list-style-type: none"> Exprimă respect față de alte persoane ca ființe umane egale
Spirit civic	<ul style="list-style-type: none"> Exprimă disponibilitatea de a participa la luarea deciziilor colective
Auto-eficacitate	<ul style="list-style-type: none"> Exprimă încredere că poate să desfășoare activitățile pe care le-a planificat
Toleranța ambiguității	<ul style="list-style-type: none"> Interacționează pozitiv cu alte persoane care au puncte de vedere diferite Recunoaște situațiile ambigue
Abilități	
Abilități de învățare autotonomă	<ul style="list-style-type: none"> Poate aduna informații în mod eficace folosind o varietate de tehnici și surse
Abilități analitice și de gândire critică	<ul style="list-style-type: none"> Folosește dovezi pentru a-și susține părerile Poate analiza o situație înainte de a lua o decizie
Empatie	<ul style="list-style-type: none"> Poate explica de ce se supără o persoană Încearcă să-i înțeleagă mai bine pe cei din jur imaginându-și cum arată lucrurile din perspectiva lor
Flexibilitate și adaptabilitate	<ul style="list-style-type: none"> Se adaptează bine la diferite cerințe și contexte Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar
Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	<ul style="list-style-type: none"> Reușește să interacționeze eficient cu ceilalți, comunicând cu claritate
Abilități de cooperare	<ul style="list-style-type: none"> Construiește relații pozitive cu alte persoane dintr-un grup Acționează în concordanță cu deciziile și activitățile echipei
Abilități de rezolvare a conflictelor	<ul style="list-style-type: none"> Poate comunica cu părțile conflictuale în mod respectuos
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	<ul style="list-style-type: none"> Poate reflecta critic asupra modalităților în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul Poate reflecta critic asupra propriilor motivații, nevoi și scopuri
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	<ul style="list-style-type: none"> Poate explica necesitatea unor proceduri democratice pentru alegerea reprezentanților echipei/ grupului, clasei, școlii.

Obiective operaționale:

La sfârșitul lecției elevul va fi capabil:

O1- să analizeze critic diverse experiențe de lucru în echipă;

O2 - să colecteze, din surse diferite, informații/propuneri pentru ghidul echipei eficiente;

O3 - să argumenteze necesitatea unor elemente/propuneri legate de ghidul echipei eficiente.

Lecția 5

Descrierea demersului didactic

1. Profesorul explică elevilor că, pentru a identifica ce anume consideră că este important să figureze în ghidul echipei eficiente, vor primi pentru analiză niște studii de caz. Acestea vor ilustra diferite moduri în care funcționează unele echipe sau grupuri. Profesorul informează elevii că vor lucra pe grupuri și fiecare grup primește câte 2 studii de caz (unul dintre exemplele 1-3 și unul dintre exemplele 4-5). (5 min)
2. Fiecare grup de elevi are sarcina de a citi studiile de caz și de a răspunde la întrebările aferente (15 min)
3. Grupurile prezintă, descriind pe scurt cazurile și apoi răspunsurile la întrebări. Vor fi unele grupuri care au avut de studiat același caz. În această situație după ce un grup prezintă, celălalt grup nu va relua întreaga prezentare ci doar va completa cu aspecte care nu au fost menționate sau cu păreri diferite dacă este cazul.

Pe parcursul prezentărilor sunt notate pe tablă ideile principale și se obține astfel o listă ce poate fi structurată astfel:

- Aspecte ce facilitează succesul echipei în îndeplinirea sarcinii
- Reguli de funcționare a echipei
- Obstacole și modalități de depășire a lor
- Alte aspecte de luat în considerare

În listă se trec doar formulări pozitive. Așadar, pentru completarea listei, în cazurile în care la un studiu de caz elevii identifică ceea ce îi lipsește echipei analizate pentru a fi eficientă, formulările corespunzătoare pozitive vor fi reținute (17 min).

4. Pornind de la lista de aspecte identificate în urma prezentărilor, profesorul ghidează elevii într-un proces de reflecție bazat pe următoarele întrebări:
 - Ce a făcut ca unele situații să fie rezolvate mai cu succes decât altele?
 - Care dintre caracteristicile unei echipe eficiente discutate la lecțiile anterioare s-au regăsit în aceste echipe?
 - Ce reguli care să descrie modul de lucru și de comunicare între membrii echipei ajută ca echipa să fie una eficientă? De ce?
 - Ce reguli care să descrie modul în care o echipă lucrează cu alte echipe pot ajuta? De ce?

La finalul lecției, profesorul invită elevii să se documenteze, individual, în perechi sau în grupuri mici de 3-4 elevi asupra aspectelor care pot facilita funcționarea unei echipe eficiente. Ei pot face apel la adulți pe care îi cunosc, pot consulta publicații sau căuta informații pe internet (7 min)

Anexa 2 – Studii de caz

Studiu de caz 1. Clubul ecologic

Ideea de a crea un club ecologic a venit de la două prietene, care sunt pasionate de protecția mediului înconjurător. Ele au discutat ideea cu alți elevi din școală, care l-au considerat o bună oportunitate de învățare. Elevi din diferite clase au devenit membri ai clubului. Fetele sunt alese președinte și vice-președinte clubului. Cele două fete organizează o întâlnire cu membrii și elaborează un plan pentru a implica toți elevii în curățirea teritoriului școlii. Fiecare lider de clasă este responsabil de formarea unui grup. S-a decis că în fiecare dimineață de sâmbătă o oră va fi dedicată curățirii teritoriului școlii și grădinăritului. Activitățile vor fi desfășurate în bază de rotație. Membrii clubului vor supraveghea curățarea și grădinăritul.

Întrebări pentru reflecție:

- Ce i-a ajutat pe membrii grupului să-și realizeze sarcina?
- Există niște reguli de funcționare ale clubului? Sunt ele clare pentru toată lumea?
- Ce obstacole ar putea întâlni membrii clubului?
- Cum pot fi depășite aceste obstacole?
- Ce ai face tu, dacă ai membru al clubului ecologic?

Studiu de caz 2. Noi și schimbarea

În toamna anului 2017, în cadrul proiectului "Elevii vor schimba lumea", am format o echipă de voluntari. La început am făcut cunoștință unul cu celalt, am elaborat reguli de lucru, am ales un lider și am stabilit un orar al întâlnirilor. Pentru a ne face auziți am discutat și cu alte persoane despre proiect. Problema de bază a proiectului nostru a fost îmbunătățirea stării râulețului care traversează localitatea. Am elaborat un plan de acțiuni care a inclus informarea elevilor și părinților, precum și salubritatea râulețului. După prima sesiune de informare, copiii împreună cu părinții, dar și alți membri ai comunității au colectat deșeurile din râuleț, iar primăria a asigurat transportarea acestora într-un loc autorizat. Ulterior, ne-am întrunit și am împărtășit experiența și emoțiile trăite.

Întrebări pentru reflecție:

- Credeți că sarcina a fost realizată?
- Există niște reguli de funcționare ale echipei de voluntari? Sunt ele clare pentru toată lumea?
- Ce obstacole ar fi întâmpinat membrii echipei?
- Cum au fost depășite obstacolele?
- Ce ai face tu, dacă ai membru sau liderul echipei de voluntari?

Studiu de caz 3. Echipa de fotbal

Liderul clasei a VI-b a anunțat colegii că la sfârșit de an școlar se va desfășura competiția regională la fotbal și a invitat toți băieții din clasă să formeze echipa. A argumentat că este o bună oportunitate de a consolida relațiile între colegi. Liderul clasei a devenit și căpitanul echipei de fotbal. Când aveau timp liber, băieții mergeau și se antrenau. În ziua meciului, nici un băiat nu voia să stea în poartă, toți voiau să fie atacanți, astfel portarul a fost decis prin tragere la sorți. În timpul meciului, băieții se mișcau haotic pe teren, deoarece fiecare ar fi vrut să marcheze și să aducă echipei câștig. Mai mult, băieții au rămas surprinși că în echipa adversă erau și fete. Echipa a pierdut meciul, nereușind să marcheze nici un gol.

Întrebări pentru reflecție:

- Credeți că sarcina a fost realizată?
- Există niște reguli de funcționare ale echipei de fotbal? Sunt ele clare pentru toată lumea?
- Ce obstacole ar întâmpinat membrii echipei?
- Cum ar fi putut fi depășite obstacolele?
- Ce ai face tu, dacă ai membru sau liderul echipei de fotbal?

Studiu de caz 4. Salvatorii și pompierii au lucrat toată noaptea în Chișinău

La data de 20 aprilie 2017, în Chișinău a căzut zăpadă în abundență și din această cauză au fost doborâți mai mult de 1000 de copaci. Copacii căzuți la pământ au blocat drumurile, au distrus acoperișuri și mașini.

Mai multe echipe de salvatori și pompieri, împreună cu echipe de carabinieri și soldați și angajați de la Spațiile Verzi, au acționat pe toate străzile din capitală toată noaptea și în următoarele zile. Ei au defrișat și ridicat copacii și crengile căzute. Serviciile 901 și 902 au preluat toate apelurile cetățenilor, direcționându-le echipelor de salvatori.

Salvatorii au deblocat mai multe mașini rămase în nămeți, care au derapat de te traseu, ori peste care au căzut arbori. Au fost deblocate și tractate peste 200 mijloace de transport, unde se aflau circa 400 persoane, inclusiv copii. Polițiștii și medicii au intervenit în peste 900 de cazuri de urgență. De asemenea, mai mulți locuitori ai capitalei au ajutat salvatorii la curățirea curților de zăpadă și crengi. La sfârșitul zilei, toate drumurile și curțile au fost curățite și a fost reluată circulația pe toate străzile.

www.timpul.md

Întrebări pentru reflecție:

- De ce a fost nevoie de intervenția mai multor echipe?
- Credeți că membrii echipelor au realizat sarcina?
- Ce obstacole au întâmpinat membrii echipelor atunci când au lucrat împreună și cum le-au depășit?
- Cum ar fi putut fi depășite obstacolele?
- Ce ai face tu, dacă ai membrul vreunei echipe?
- Ce ai face dacă ar trebui să coordonezi lucrul echipelor?

Studiu de caz 5. O echipă formată din salvatori, medici și polițiști, a reușit să înlăture consecințele unui grav accident în doar câteva ore

O autocisternă s-a răsturnat în seara zilei de ieri, în jurul orei 19:40, într-o intersecție din apropierea orașului Vulcănești. În acest sens, au fost mobilizate două echipe de salvatori cu două autospeciale. Șoferul a fost transportat de urgență la spital, suferind leziuni minore.

În urma accidentului, traseul a fost parțial blocat, circulația fiind dirijată de către reprezentanții Inspectoratului Național de Patrulare. Echipele de salvatori și pompieri au solicitat o altă autocisternă și au desfășurat lucrările de pompare și transfer a motorinei din autocisterna răsturnată în cea venită.

Între timp, poliția rutieră și salvatorii au asigurat paza anti incendiară pentru a evita alte situații de risc. Lucrările au fost încheiate în câteva ore, ulterior fiind evacuat de pe traseu și camionul răsturnat.

www.infoprimneo.md

Întrebări pentru reflecție:

- De ce a fost nevoie de intervenția mai multor echipe?
- Credeți că membrii echipelor au realizat sarcina?
- Ce obstacole au întâmpinat membrii echipelor atunci când au lucrat împreună și cum le-au depășit?
- Cum ar fi putut fi depășite obstacolele?
- Ce ai face tu, dacă ai membrul vreunei echipe?
- Ce ai face dacă ar trebui să coordonezi lucrul echipelor?

Lecția 6

Descrierea demersului didactic

În funcție de contextul clasei, se poate proceda în diferite moduri pentru această lecție:

1. Profesorul invită elevii să prezinte informația pe care au găsit-o referitoare la echipele eficiente. Aceste informații sunt discutate și analizate cu întreaga clasă. Se completează, dacă este cazul, listele cu informații relevante identificate anterior. Este important să se aloce timp suficient pentru ca efortul elevilor de a se documenta singuri să fie apreciat și ei să înțeleagă că sunt încurajați să caute singuri informații și să gândească în mod critic, nu doar să fie receptivi la ceea ce află de la profesor.

Este posibil ca unele informații obținute de elevi să nu fie pertinente sau chiar să fie greșite. Și în acest caz efortul elevilor trebuie apreciat dar în discuțiile din clasă vor trebui realizate corecțiile necesare.

În cazul în care elevii nu au informații pe care să le prezinte, profesorul poate avea diferite variante de rezervă, de exemplu:

- Păstrarea unui studiu de caz din lista anterioară pentru a fi discutat pe grupuri în cadrul acestei lecții
 - Pregătirea unui text relevant, inclusiv ceva specific contextului local
 - Împărtășirea de către profesor a unei experiențe personale de colaborare în echipă și discutarea acesteia cu clasa.
2. O altă variantă de organizare a lecției poate fi bazată pe invitarea unei persoane cu experiență sau specializare corespunzătoare, care să le vorbească elevilor și să le răspundă la întrebări pe tema lucrului în echipă.

Și dacă se alege această variantă, se va aloca timp la începutul lecției pentru ca elevii să prezinte informațiile identificate de ei, cerând apoi și părerea invitatului.

Lecțiile 7 și 8: Elaborarea secțiunilor ghidurilor**Competențe specifice și descriptori:**

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea diversității culturale	<ul style="list-style-type: none"> Exprimă părerea că diversitatea culturală dintr-o societate trebuie să fie valorizată pozitiv și apreciată corespunzător Promovează ideea că trebuie să fim toleranți față de credințele diferite pe care le au alte persoane în societate
Atitudini	
Respect	<ul style="list-style-type: none"> Oferă spațiu celorlalți pentru a putea exprima liber opiniile
Spirit civic	<ul style="list-style-type: none"> Colaborează cu alte persoane pentru cauze de interes comun Exprimă disponibilitatea de a participa la luarea deciziilor colective
Responsabilitate	<ul style="list-style-type: none"> Arată că acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni Își realizează sarcinile cât de bine poate
Auto-eficacitate	<ul style="list-style-type: none"> Exprimă încredere că poate să desfășoare activitățile pe care le-a planificat
Abilități	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	<ul style="list-style-type: none"> Exprimă curiozitate față de alte credințe, interpretări, orientări și apartenențe culturale
Abilități de învățare autonomă	<ul style="list-style-type: none"> Realizează sarcini de învățare în mod independent
Abilități analitice și de gândire critică	<ul style="list-style-type: none"> Folosește dovezi pentru a-și susține părerile Poate analiza o situație înainte de a lua o decizie
Empatie	<ul style="list-style-type: none"> Poate explica de ce se supără o persoană Încearcă să-i înțeleagă mai bine pe cei din jur imaginându-și arată lucrurile din perspectiva lor
Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	<ul style="list-style-type: none"> Reușește să interacționeze eficient cu ceilalți, comunicând cu claritate
Abilități de cooperare	<ul style="list-style-type: none"> Construiește relații pozitive cu alte persoane dintr-un grup Acționează în concordanță cu deciziile și activitățile echipei
Abilități de rezolvare a conflictelor	<ul style="list-style-type: none"> Poate comunica cu părțile conflictuale în mod respectuos Poate identifica opțiuni de rezolvare a unui conflict
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind limba și comunicarea	<ul style="list-style-type: none"> Poate explica felul în care tonul vocii, contactul vizual și limbajul corporal pot ajuta comunicarea Poate reflecta critic asupra felului în care diferite stiluri de comunicare pot duce la blocaje în comunicare
Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	<ul style="list-style-type: none"> Poate explica necesitatea unor proceduri democratice pentru alegerea reprezentanților echipei/ grupului, clasei, școlii.

Obiective operaționale:

La sfârșitul lecției elevul va fi capabil:

- O1 - să colaboreze eficient cu ceilalți colegi pentru realizarea conținutului ghidului;
- O2 - să reflecteze critic asupra propunerilor privind secțiunile ghidului echipei eficiente;
- O3 - să ofere feedback colegilor referitor la conținutul secțiunilor ghidului echipei eficiente;
- O4 - să manifeste curiozitate/interes față de diferite interpretări/perspective/percepții asupra structurii/formei/conținutului ghidului echipei eficiente;
- O5 – să înțeleagă cum funcționează procesul de luare a deciziilor în grup.

Lecția 7

1. Profesorul invită elevii să lucreze pe grupuri și să realizeze conținutul pentru secțiunile din ghid ce le-au fost repartizate. În funcție de formatul stabilit, se va ține cont că acest lucru poate presupune redactarea de texte, realizarea de ilustrații și un anumit mod de prezentare a conținuturilor care să transmită cât mai bine mesajul avut în vedere. (25 de minute)
2. Profesorul invită elevii să își prezinte reciproc ceea ce au lucrat până la momentul respectiv în perechi de grupuri (grupurile 1 și 2, 3 și 4, respectiv 5 și 6 își prezintă reciproc) și să își ofere feedback și sugestii privind conținutul secțiunilor respective. Profesorul explică elevilor că atunci când oferă feedback este important să menționeze atât aspectele pozitive, cât și aspectele care, după părerea lor ar putea fi îmbunătățite. De asemenea, notează pe tablă exemple despre cum ar putea fi formulat feedback-ul, cu începuturi de fraze precum:
 - Îmi place că ați inclus informații despre....
 - Mi se pare interesant că ați menționat....
 - Mi s-ar părea interesant să menționați.....
 - Poate ar fi util să mai adăugați ceva despre....
 - Eu cred că dacă schimbați ordinea acestor idei....(20 min)
1. Profesorul invită elevii la o scurtă reflecție pe baza următoarelor întrebări:
 - Ați reușit să respectați cerințele unui feedback constructiv?
 - Cum v-ați simțit când ați dat feedback colegilor?
 - Cum v-ați simțit când ați primit feedback?
 - Ce rețineți din această experiență pentru situațiile viitoare în care veți primi sau oferi feedback? (5 min)

Lecția 8

1. În această lecție se realizează versiunea finală a ghidului. Profesorul invită fiecare grup să realizeze versiunea finală a secțiunilor de care se ocupă, pe baza feedback-ului primit în cadrul lecției anterioare. (12 min)
2. Profesorul facilitează o discuție în care elevii să analizeze critic conținutul ghidului, în special să se gândească dacă mai lipsește ceva important. Profesorul nu trebuie să le spună elevilor ce să mai includă în ghid ci le adresează întrebări pentru ca să decidă ei dacă este necesar să mai includă ceva ce nu a fost inclus până atunci. (15 min)
3. Profesorul invită elevii să discute și despre ilustrațiile (desene, scheme, fotografii) utilizate și despre modul în care acestea comunică ceea ce s-a dorit. (15 min)
4. Profesorul felicită elevii pentru munca depusă până în acest moment și îi informează că urmează partea în care elevii vor pregăti și vor realiza o prezentare a muncii și a rezultatelor lor. (3 min)

Lecția 9 și 10: Prezentarea ghidului

Competențe specifice	Descriptori
Valori	
Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	<ul style="list-style-type: none">Susține că drepturile specifice ale copiilor trebuie respectate și protejate de către toți membrii societățiiSusține că toate instituțiile publice trebuie să respecte, să protejeze și să implementeze drepturile omului
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii.	<ul style="list-style-type: none">Exprimă curiozitate față de alte credințe, interpretări, orientări și apartenențe culturale
Respect	<ul style="list-style-type: none">Oferă spațiu celorlalți pentru a putea exprima liber opiniile
Spirit civic	<ul style="list-style-type: none">Colaborează cu alte persoane pentru cauze de interes comunExprimă disponibilitatea de a participa la luarea deciziilor colective
Responsabilitate	<ul style="list-style-type: none">Arată că acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuniÎși realizează sarcinile cât de bine poate
Abilități	
Abilități analitice și de gândire critică	<ul style="list-style-type: none">Folosește dovezi pentru a-și susține părerile
Abilități de ascultare și observare	<ul style="list-style-type: none">Ascultă în mod activ diferite păreri
Empatie	<ul style="list-style-type: none">Încearcă să-i înțeleagă mai bine pe cei din jur imaginându-și cum arată lucrurile din perspectiva lor
Flexibilitate și adaptabilitate	<ul style="list-style-type: none">Se adaptează bine la diferite cerințe și contexte
Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	<ul style="list-style-type: none">Reușește să interacționeze eficient cu ceilalți, comunicând cu claritateUtilizează metode de comunicare non-verbale (gesturi, mimică) pentru a transmite sensul dorit
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	<ul style="list-style-type: none">Poate reflecta critic asupra modalităților în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentulPoate reflecta critic asupra propriilor motivații, nevoi și scopuri

Obiective operaționale:

La sfârșitul lecției elevul va fi capabil:

O1 - să pregătească aspectele de conținut ale unei prezentări;

O2 – să prezinte o comunicare în fața unei audiențe;

O3 – să colaboreze cu colegii pentru realizarea unei prezentări în grup;

O4 – să asculte în mod activ comunicările celorlalți grupuri.

Resurse:

- Anexa 1
- Videoproiector și laptop dacă prezentarea este făcută în format electronic sau cele 4 panouri.
- O sală în care să se desfășoare prezentarea publică, care să fie suficient de încăpătoare pentru toți invitații
- Dacă sala este foarte mare un sistem sonor cu microfoane și boxe poate fi necesar

Descrierea demersului didactic

Lecția 9

1. Profesorul discută cu elevii despre modul în care va fi realizată prezentarea ghidului și se asigură că fiecare elev/elevă are un rol în organizarea prezentării, conform sugestiilor din Anexa 1. Împărțirea acestor responsabilități se realizează în mod democratic. Este important ca fiecare elev/elevă să se simtă confortabil cu rolul pe care îl are și să înțeleagă responsabilitatea pe care o are pentru succesul întregului proiect. (20 min)
2. Finalizarea conținutului prezentării. Realizați o repetiție generală în fața clasei pentru a vă asigura că toată lumea este pregătită, că fiecare elev/elevă știe când îi vine rândul să prezinte și că știe ce are de spus. Explicați elevilor că este important ca prezentarea să fie coerentă, clară și interesantă (15 min)
3. Profesorul se asigură că toată lumea știe exact ce are de făcut până la prezentare și în timpul acesteia. (10 min)

Lecția 10

1. Desfășurarea prezentării. În acest moment rolul profesorului este minim. Elevii sunt cei care prezintă, conform instrucțiunilor din Anexa 1 și conform repetiției realizate în lecția anterioară.
2. Profesorul transmite elevilor un mesaj de încurajare înainte de începerea evenimentului și un mesaj de felicitare după încheierea lui (în public sau în privat).

Anexa 1

ORGANIZAREA PREZENTĂRII

Fiecare elev din clasă va avea un rol în organizarea prezentării. Identificați ce elemente sunt necesare pentru o bună organizare, planificați când să se desfășoare acestea și stabiliți care elevi vor fi responsabili de fiecare aspect. Spre exemplu:

1. Stabilirea datei, orei și locului (poate fi sala de clasă, sala festivă sau sala de sport a școlii, o altă sală disponibilă, spre exemplu, dintr-o instituție publică etc.). Poate fi necesară obținerea aprobării pentru utilizarea sălii;
2. Pregătirea sălii (locul unde vor sta invitații, afișarea portofoliului dacă s-au folosit panouri sau instalarea și testarea echipamentului de proiecție dacă prezentarea este electronică);
3. Salutul de bun venit adresat participanților;
4. Prezentarea ghidului și a modului în care elevii au lucrat;
5. Moderarea discuției ce urmează prezentării;
6. Realizarea de fotografii.

Unul sau mai mulți elevi pot primi sarcina de a nota ideile importante și de a scrie apoi un articol despre eveniment pentru blogul clasei sau pentru revista școlii. Dacă toți participanții sunt de acord, puteți realiza și o înregistrare audio sau video a prezentării.

DESFĂȘURAREA PREZENTĂRII

1. Deschiderea evenimentului

Salutul de bun venit și prezentarea invitaților.

Precizarea etapelor și a duratei prevăzute – explicați pe scurt că evenimentul va consta din prezentarea proiectului care are patru secțiuni, iar după finalizarea prezentării invitații vor avea ocazia să adreseze întrebări.

2. Prezentarea ghidului

Reprezentanții desemnați prezintă fiecare secțiune a ghidului.

3. Prezentarea modului în care elevii au lucrat pentru realizarea ghidului

Reprezentanții desemnați prezintă modul în care elevii au lucrat pentru pregătirea ghidului și a prezentării.

4. Discuții cu invitații

Moderatorul invită participanții să reacționeze la conținutul prezentării:

- a. Să ceară clarificări;
- b. Să solicite exemple;
- c. Să își exprime punctele de vedere.

5. Încheierea evenimentului

Mulțumiți tuturor pentru participare.

Lecția 11: Lecție de Reflecție

Competențe specifice și descriptori:

Competențe specifice	Descriptori
Valorizarea diversității culturale	<ul style="list-style-type: none">Exprimă părerea că diversitatea culturală dintr-o societate trebuie să fie valorizată pozitiv și apreciată corespunzătorPromovează ideea că trebuie să fim toleranți față de credințele diferite pe care le au alte persoane în societate
Atitudini	
Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii.	<ul style="list-style-type: none">Manifestă interes pentru a învăța despre credințele, valorile, tradițiile și viziunile asupra lumii ale altor persoaneExprimă curiozitate față de alte credințe, interpretări, orientări și apartenențe culturale
Respect	<ul style="list-style-type: none">Oferă spațiu celorlalți pentru a putea exprima liber opiniileExprimă respect față de alte persoane ca ființe umane egale
Responsabilitate	<ul style="list-style-type: none">Arată că acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni
Abilități	
Abilități de învățare autonomă	<ul style="list-style-type: none">Poate aduna informații în mod eficace folosind o varietate de tehnici și surse
Abilități analitice și de gândire critică	<ul style="list-style-type: none">Folosește dovezi pentru a-și susține părerile
Abilități de ascultare și observare	<ul style="list-style-type: none">Ascultă în mod activ diferite păreriReține detalii cu privire la comportamentul altor persoane
Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	<ul style="list-style-type: none">Reușește să interacționeze eficient cu ceilalți, comunicând cu claritateUtilizează metode de comunicare non-verbale (gesturi, mimică) pentru a transmite sensul dorit
Cunoștințe și înțelegere critică	
Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	<ul style="list-style-type: none">Poate reflecta critic asupra modalităților în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentulPoate reflecta critic asupra propriilor motivații, nevoi și scopuri

Obiective operaționale:

La sfârșitul lecției elevul va fi capabil:

O1 - Să reflecteze critic asupra comportamentului personal și al colegilor, manifestat în activitățile din cadrul unității de învățare;

O2 - Să asculte în mod activ diverse păreri cu referire la procesul de învățare;

O3 - Să folosească dovezi pentru a-și susține părerile, motivațiile, nevoile cu referire la dezvoltarea competențelor personale;

O4 - Să formuleze concluzii/lecții învățate reieșind din experiența de elaborare a ghidului echipei eficiente.

Descrierea demersului didactic

Etapă de reflectare asupra experienței de învățare are în vedere conștientizarea competențelor dobândite.

1. Profesorul implică elevii într-un proces de reflecție organizat în două etape. În prima etapă profesorul invită elevii să își reamintească pașii parcurși și să discute despre elemente concrete precum:
 - Cum ați aflat ce înseamnă o echipă?
 - Cum ați aflat ce înseamnă o echipă eficientă?
 - Cum ați luat deciziile privind structura ghidului?
 - Ce surse de informații consultat pentru a pregăti conținutul ghidului?
 - Cum ați colaborat cu colegii pentru a organiza informațiile obținute?
 - Cum ați pregătit și organizat prezentarea publică? (10 min)
2. Apoi, profesorul oferă elevilor posibilitatea de a reflecta la emoțiile și părerile lor referitoare la:
 - A. *Procesul – Cum v-ați simțit pe parcursul procesului:*
 - a. Ce v-a surprins?
 - b. Ce a fost neclar?
 - c. Ce v-a plăcut să faceți?
 - d. Ce nu v-a plăcut să faceți?
 - e. Ce ați vrea să faceți diferit într-un proiect asemănător?
 - B. *Rezultatele – Ce părere aveți despre rezultatele obținute:*
 - a. Despre ghidul realizat?
 - b. Despre prezentarea lui? (10 min)
3. În continuare, profesorul propune elevilor să lucreze în perechi pentru a reflecta asupra competențelor dezvoltate. În fiecare pereche, elevii se vor sprijini reciproc pentru a identifica situații în care ei au manifestat pe parcursul activităților din cadrul unității de conținut comportamentele corespunzătoare valorilor, atitudinilor, abilităților și cunoștințelor asociate cu înțelegere critică ce reprezintă competențele specifice disciplinei și care sunt trecute în Registrul asociat. Elevii trebuie să identifice exemple de comportamente concrete. Este important de precizat elevilor că nu trebuie să insiste să parcurgă toți descriptorii, ci să marcheze doar acolo unde este cazul și să discute cu colegul sau colega din pereche despre situații concrete în care ei au manifestat comportamentele respective. Se va pune accentul pe evidențierea situațiilor în care a fost manifestat comportamentul, nu pe cele în care acesta a lipsit și nu pe compararea între elevi în cadrul perechilor. (15 min)
4. Discuție generală. Elevii prezintă în fața întregii clase, unele dintre situațiile pe care le-au putut conecta cu anumiți descriptori de competență. Profesorul se asigură că descriptorii din categoriile valori, atitudini, abilități și cunoștințe și înțelegere critică sunt acoperiți cât mai echilibrat. (10 min)

ANEXA 1

Notă: Lista de descriptori folosită în activitatea de reflecție în perechi este lista cu toți descriptorii menționați în cadrul acestei unități și care sunt preluați din metodologia de evaluare.

Descriptori de competență	Activitatea sau situația când s-a manifestat comportamentul	
	Exemple personale	Exemple oferite de coleg